

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Kapverdská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Ekonomika v rokoch 2010 až 2015 rástla v priemere 1,8% HDP. V roku 2016 zaznamenala nárast 3,8 %, ktorý si udržala s 3,89 % aj v roku 2017. Pozitívny vývoj ekonomického rastu vďaka najmä sektorom poľnohospodárstva (po rokoch sucha a ekonomickej krízy v Európe) a služieb, hlavne cestovného ruchu, keďže bol zaznamenaný medziročný nárast 13 % počtu prichádzajúcich turistov. V roku 2018 sa odhaduje rast HDP 4,1 % a v rokoch 2019 a 2020 3,9 - 4 %, vďaka zotavujúcemu sa sektoru cestovného ruchu. Rast sa bude v tomto období odvíjať najmä od dopytu v sektore cestovného ruchu, prílevu zahraničných investícií a remitencií.

Inflácia stúpila v roku 2017 na 0,78 % z -1,4 % v dôsledku nárastu cien potravín, oblečenia a dopravných nákladov. V roku 2018 spotrebiteľské ceny rástli tempom 1,1 % a z krátkodobého hľadiska sa očakáva, že túto tendenciu si udržia. V roku 2019 sa predpokladá, že vzrastie na 2%.

Od roku 2015 sa vláda zaoberala fiškálnou konsolidáciou zvyšovaním tlaku na program verejných investícií a rozšírením daňového základu. Rozpočtový deficit vďaka zodpovednejšej fiškálnej politike postupne klesá z 4,1% HDP v roku 2015, 3,3% v roku 2016 a v roku 2017 rozpočtový **deficit** dosiahol úroveň 3,1%. V roku 2018 sa odhaduje na 4,4%.¹

Verejný dlh v roku 2017 predstavoval 125 % HDP. Medziročne klesol o 5 % z 130 %, vďaka snahe vlády mobilizovať domáce zdroje, znížiť ceny energií, zlepšiť dopravu, zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov a znížiť dlh súvisiaci s verejnými podnikmi, zvlášť Cabo Verde Airlines a IFH (sociálne bývanie), ktorých dlhy dosahujú takmer 20 % HDP. Verejný dlh sa výrazne zvýšil zo 71,9 % HDP v roku 2010 v dôsledku posilnenia USD, ktorý spôsobil nárast nákladov na požičanie si úveru.

Rozpočtový deficit, ktorý predstavoval 10,3% HDP v roku 2012, bol v roku 2015 znížený na 4,6% a v roku 2016 dosiahol 3,5% HDP. V roku 2017 sa znížil na 3% HDP a v r. 2018 sa odhaduje na úrovni 3,2%. Očakáva sa, že konsolidácia bude pokračovať aj v roku 2018 a v strednodobom horizonte čo bude podporené okrem iných aj vyššími daňovými príjmami.

Miera **nezamestnanosti** na CV vzrástla z 10,7% v roku 2010 na 16,8% v roku 2012. Od roku 2012 miera nezamestnanosti pomaly klesala a v roku 2015 dosiahla 12,4 %. V roku 2016 vzrástla na 15 %, ale v roku 2017 klesla na 12,2 %. Problematickou je naďalej nezamestnanosť mladých ľudí, ktorí tvoria polovicu populácie v produktívnom veku. Konkurencieschopnosť je navyše obmedzená nesúlalom medzi zručnosťami domácej pracovnej sily a potrebami podnikania.

¹ Africká rozvojová banka, African Economic Outlook (AEO) 2018 <https://www.afdb.org/en/countries/west-africa/cabo-verde/cabo-verde-economic-outlook/>

Minimálna mzda - 13000 CVE (117,89 EUR)² pre všetkých zamestnancov bola naposledy zvýšená v januári 2018 z 11000 CVE (99,76 EUR) pre zamestnancov v súkromnom sektore a z 12000 CVE (108,84 EUR) v štátnej správe.³

Kapverdy zaznamenali pozoruhodný sociálny a hospodársky **pokrok v rokoch 1990 až 2008**, najmä v dôsledku rýchleho rozvoja rekreačných stredísk. Počas tohto obdobia sa hrubý národný produkt (HNP) zvýšil šesťnásobne na 3200 USD, čím sa stali jedinou neextraktívnou ekonomikou v subsaharskej Afrike, ktorá dosiahla v tak krátkej dobe status krajiny so **strednými príjmami**.⁴

Vláda Hnutia za demokraciu (MpD) plánuje **zlepšiť podmienky pre podnikanie** znížením cien energií a zefektívnením dopravy. Zameriava sa tiež na zlepšenie výberu daní a podporu zamestnanosti. Podarilo sa jej zatiaľ znížiť dane pre malých podnikateľov, čím chce posilniť súkromné investície a nárast domáceho dopytu. Realizuje taktiež ekonomické reformy zamerané na prilákanie investícií a rozvoj súkromného sektora a úspešne realizuje plán znižovania chudoby.

Z hľadiska obnoviteľných zdrojov **energií** je stanovený cieľ zvýšiť podiel spotreby energie z obnoviteľných zdrojov z 30% v roku 2013 na 100% v roku 2025, najmä prostredníctvom solárnej a veternej energie. Hoci väčšina elektrickej energie je vyrábaná generátormi, ktoré prevádzkujú dovezené ropné produkty, Kapverdy začali diverzifikovať svoje energetické portfólio. Cca. štvrtinu teraz tvoria obnoviteľné zdroje. Od roku 2015 do roku 2020 Kapverdy takmer zdvojnásobia svoju ročnú spotrebu elektrickej energie na 670 GWh z 360 GWh.

Vítané sú zahraničné investície do výstavby, modernizácie turistických stredísk, obnoviteľných energií, infraštruktúry (cesty, prístavy, letiská) a obnovy zdrojov (voda, likvidácia odpadov a pod.).

V roku 2018 sa očakáva výrazné zvýšenie **priamych zahraničných investícií**, hlavne v sektore služieb. Počas nasledujúcich troch rokov sa očakáva nárast i vo výrobe a poskytovaní stravovacích služieb.

Napriek nízkemu ekonomickému rastu v Európe sa očakáva, že **remitencie** budú naďalej rásť.

V roku 2017 vláda prijala nový strategický plán trvalo udržateľného rozvoja Kapverd na roky 2017-2021, ktorý sa zameriava na podporu súkromného sektora, stimuláciu transformácie a diverzifikácie ekonomiky s cieľom zlepšiť odolnosť voči zmene klímy a posilnenie regionálnej integrácie v rámci ECOWAS.

Podnikateľské prostredie sa v správe Svetovej banky „Doing Business 2019“⁵ umiestnilo na **131. mieste** (127. v roku 2018) zo 190 štátov.

Diverzifikácia ekonomiky je prioritou pre zabezpečenie trvalo-udržateľného rastu, keďže výrazne dominantným je sektor služieb (vyše 70 % HDP), z toho cestovný ruch predstavuje 20 % HDP. Ďalšími výzvami zostáva zlepšenie faktorov produktivity, vytvorenie rezerv pre

² 1 EUR = 110,265 CVE (pevná viazanosť na EUR)

³ <https://www.minimum-wage.org/international/cape-verde>

⁴ Svetová Banka – Kapverdy <https://www.worldbank.org/pt/country/caboverde/overview#1>

⁵ Doing Business 2019 <http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/cabo-verde>

zvýšenie odolnosti voči vonkajším výkyvom, zníženie energetickej závislosti, udržanie prijateľných rozpočtových deficitov a reštrukturalizácia vysoko zadlžených verejných podnikov.

Očakáva sa pritom, že na krajinu môže mať negatívny vplyv **Brexit**, keďže viac ako pätina všetkých turistov prichádza práve z UK (v roku 2017 to bolo 23,6% všetkých návštevníkov). V roku 2017 sa počet turistov z UK výrazne zvýšil (o 28,2%) v porovnaní s rokom 2016.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Najvýznamnejším odvetvím sú služby (74,2 % v roku 2017) nasleduje priemysel (17,9 % v r. 2017) a poľnohospodárstvo (7,9 % v r. 2017).⁶

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodársky sektor sa podieľa na HDP iba 7,7% (2015), 8,1 % (2017), zamestnáva však okolo 20% populácie. Krajina má nedostatok vody, nízku bonitu pôdy a úroda býva často postihnutá suchom⁷. Veľký význam má rybolov, keďže spracované a mrazene ryby predstavujú 67 % exportu tovaru. Vzhľadom na nedostatok kapacít jeho potenciál však ešte nie je plne využitý. Najvýznamnejšími poľnohospodárskymi plodinami sú banány, kukurica, fazuľa, sladké zemiaky, cukrová trstina, káva, arašidy a ovocie.

Priemysel

Výrobný sektor je málo rozvinutý (okolo 150 malých a stredných podnikov) a je zameraný na spracovanie rýb, výrobou vysávačov, nápojov, odevov a obuvi. Jedinou ťažnou surovinou je soľ.

Stavebníctvo má významnú pozíciu - na tvorbe HDP sa podieľa 11%. Vďaka investíciám do výstavby turistickej infraštruktúry vykazuje stabilný rast.

Hoci cca 40% obyvateľov žije vo vidieckych oblastiach, podiel výroby potravín na HDP je nízky. Problémom je aj doprava medzi často značne vzdialenými ostrovmi. Očakáva sa, že zahraničné investície do turizmu by v spojení s vládnymi reformami mohli priniesť oživenie domácej ekonomickej aktivity, ktorá by mohla viesť k využitiu kvalitnej infraštruktúry vybudovanej štátom v predchádzajúcich rokoch za podpory zahraničnej rozvojovej spolupráce.

Služby

Služby sú najvýznamnejšou zložkou národného hospodárstva a na tvorbe HDP sa podieľajú 74,2 % (2017).

Krajina je výrazne orientovaná na cestovný ruch tvoriaci 27% HDP a 54,2 % vyvážených tovarov a služieb. Podľa Kapverdskeho štatistického úradu sa počet turistov v roku 2017 zvýšil o 11,2% v porovnaní s rokom 2016 (716 tisíc turistov). Väčšina turistov pochádza zo Spojeného kráľovstva, ktorí v roku 2017 predstavovali 23,6% všetkých návštevníkov. Ďalej Nemecko (11,2%), Francúzsko a Holandsko/Belgicko (po 9,7%). Najmä v roku 2017 sa počet turistov z Veľkej Británie výrazne zvýšil (28,2%) v porovnaní s rokom 2016.

Cieľom vlády je do roku 2030 dosiahnuť 3 milióny turistov. Aj preto sa zameriava na nové trhy, ktorými sú severské krajiny (Švédsko, Dánsko a Nórsko) a východná Európa (Poľsko,

⁶ CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cv.html>

⁷ Ficha Mercado Cabo Verde 2018

<http://www.portugalglobal.pt/pt/biblioteca/livrariadigital/caboverdefichamercado.pdf>

Česko a Rusko). Diverzifikáciu ponuky plánujú uskutočniť uľahčením prístupu a vytvorením programov na návštevu ďalších ostrovov (najnavštevovanejšie sú Boavista a Sal).

Keďže CV trpí nedostatkom prírodných zdrojov, význam sektoru služieb bude naďalej narastať, hlavne cestovného ruchu (54,2 %) a vďaka strategickej polohe tiež telekomunikácie (16,9 %) a doprava (14 %). Pomerne hustú telekomunikačnú sieť spravuje spoločnosť CaboVerde Telecom (ktorej vlastníkom je Portugal Telecom) a rozšírené sú i mobilné telekomunikácie.

ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

V roku 2017 sa **export** tovarov a služieb sa znížil o 18 % na 4,89 milióna CVE (z 5,96 milióna CVE v roku 2016), pričom do Európy smerovalo 78,8 % celkového exportu.

Import tovarov a služieb sa zvýšil o 16 % na 77,2 milióna CVE v roku 2017 (z 66,38 milióna CVE v roku 2016) pričom z Európy dovezli 96,2 %.

Obchodná bilancia je **dlhodobo výrazne negatívna**, v roku 2017 dosiahla 72,31 milióna CVE.

Tovarová štruktúra zahraničného obchodu⁸

Celkový **vývoz** v roku 2016 bol tvorený predovšetkým službami (86,2 %), z ktorých 63 % predstavuje cestovný ruch.⁹ Z hľadiska komoditnej štruktúry boli najvýznamnejšou položkou spracované ryby (37 %), mrazené ryby (30 %), vysávače (4 %), pánske obleky (3,9 %) a obuv (3,8 %).¹⁰

Celkový **dovoz** v roku 2016 bol taktiež tvorený hlavne službami (29 %)– informačno-komunikačné (13,96 %), doprava (7,56 %) a cestovný ruch (6 %); potravinami (20,5 %) a minerálmi (17,48 %).¹¹ Z hľadiska komoditnej štruktúry boli najvýznamnejšími dovezenými položkami petrochemické výrobky (19,4 %), pričom ropa predstavovala 12 %, stroje a zariadenia (14 %), potraviny (10 %), z ktorých najviac zastúpenou bolo pivo (1,2 %), živočíšne výrobky (7,6 %), zelenina (6,7 %), kovy (6,5 %) a chemické výrobky (5,9 %).¹²

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

Najdôležitejšími exportnými destináciami v roku 2016 boli Španielsko (56,78 %), Portugalsko (12,6 %), Taliansko (7,4 %), Sierra Leone (5,93 %), a USA (4,2 %).¹³

Najdôležitejšími importnými partnermi v roku 2016 boli Portugalsko (36,4 %), Nigéria (12,4 %), Španielsko (11,86 %), Čína (6,1 %) a Francúzsko (5,05 %).

⁸Zdroj – UN Comtrade <https://comtrade.un.org/>

⁹Export CV 2016

<http://atlas.cid.harvard.edu/explore/?country=51&partner=undefined&product=undefined&productClass=HS&startYear=undefined&target=Product&year=2016>

¹⁰https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/export/cpv/all/show/2016/

¹¹Import ST 2016

<http://atlas.cid.harvard.edu/explore/?country=51&partner=undefined&product=undefined&productClass=HS&startYear=undefined&target=Product&tradeDirection=import&year=2016>

¹²https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/import/cpv/all/show/2016/

¹³<http://atlas.cid.harvard.edu/explore/?country=51&partner=undefined&product=undefined&productClass=HS&startYear=undefined&target=Partner&year=2016>

Vzájomný obchod so SR

Vzájomné obchodné vzťahy SR a CV **nie sú veľmi rozvinuté**. V roku 2017 SR importovalo produkty v hodnote 76 000 EUR a exportovalo 14 000 EUR.¹⁴ Z hľadiska komoditnej štruktúry SR do CV vyváža automobily, zubárske prístroje, kalciové karbidy, športové náradie a pneumatiky. SR z CV dováža koženú obuv, elektrické transformátory a časti motorových vozidiel.¹⁵

v tisíc €	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Export	128	24	21	33	60	14
Import	24	42	1	5	15	76
Obrat	153	66	22	38	75	90
Bilancia	104	-18	20	28	45	-62

Adresa zastúpenia SR v Portugalsku:

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Lisabone

Oldřich Hlaváček - veľvyslanec

Avenida da Liberdade 200, 5 Esq.,

1250 - 147, Lisboa

Tel: +351 213583300

Fax: +351 213583309

e-mail: emb.lisbon@mzv.sk

Webové stránky

<http://www.governo.cv> - vláda

<https://www.mf.gov.cv> - ministerstvo financií

<http://www.minsaude.gov.cv> - ministerstvo zdravotníctva

<http://www.policianacional.cv> - polícia

<http://presidencia.cv> - prezident republiky

<http://www.unicv.edu.cv> - Univerzita Cabo Verde

<http://www.snpc.cv> - úrad civilnej ochrany

Dátum: 10.11.2018

¹⁴Štatistický úrad Slovenskej republiky - Zahraničný obchod Slovenskej republiky 2017 (definitívne údaje)

¹⁵<http://atlas.cid.harvard.edu/explore/?country=51&partner=206&product=undefined&productClass=HS&startYear=undefined&target=Partner&year=2016>